

kon Kuypers aanwezigheid in zijn eigen land niet gemist worden.

De *Princetonians* waren teleurgesteld, maar ze lieten hun voornemen niet varen. De universiteit nodigde hem nu uit voor het volgende jaar en namens Princeton Seminary verzocht Vos Kuyper ergens tussen september 1897 en april 1898 de jaarlijkse Stone Lectures te komen geven – zes tot acht samenhangende lezingen over een theologisch onderwerp.⁷¹ Opnieuw nam Kuyper de uitnodigingen aan en stelde Vos voor te spreken over het calvinisme.

Kuyper schreef zijn lezingen in de herfst van 1897. Geleerd door de ervaringen opgedaan bij de vertaling van de *Encyclopaedie*, drong Vos er bij Kuyper op aan de lezingen onmiddellijk na voltooiing aan hem op te zenden ter vertaling, of zijn komst nog een jaar uit te stellen.⁷² Kuyper begreep wat hem te doen stond. Hij zond tijdig zijn manuscript naar Vos. Ook ditmaal kon hij echter zijn toezegging niet gestand doen en moest hij zijn lezingenserie en de graadverlening uit laten stellen tot oktober 1898.

Kuyper zou Kuyper niet zijn als hij de regie aan Vos zou hebben overgelaten. Gedurende zijn reis wijzigde hij de tekst van zijn lezingen zo ingrijpend, dat een nieuwe vertaling geboden was, tien dagen voor het uitspreken ervan. Dankzij de hulp van vrijwel alle beschikbare Nederlands-Amerikaanse academici – J.H. de Vries, H.E. Dosker, Huizinga, Steffens, and Vos – werden de lezingen in ijltempo opnieuw vertaald – nog juist op tijd.⁷³

Toen Kuyper in de zomer van 1898 in New York aankwam, was de Amerikaanse editie van de *Encyclopedia* juist verschenen. De over het debiet bezorgde Vos hoopte dat de aanwezigheid van de auteur zou kunnen bijdragen aan de verkoop van het boek.⁷⁴ In elk geval was Kuyper nu in de gelegenheid zelf de zaken te behartigen die hij jaren lang aan Vos had moeten overlaten. Hij trad in overleg met Scribner's over een volgende Amerikaanse uitgave van zijn hand, de Stone Lectures over het calvinisme. Maar het liep zoals Vos al gevreesd had: de uitgever was niet tevreden over de verkoop van de *Encyclopedia* en toonde zich om die reden niet bereid een nieuwe uitgave van Kuypers hand te verzorgen.⁷⁵ Gelukkig was een andere, zij het minder gerenommeerde uitgever daartoe wel bereid.

Met twee voornamen Amerikaanse boekpublicaties van Kuyper, diverse tijdschriftartikelen van en over Bavinck en Kuyper in Amerikaanse periodieken en Kuypers komst in 1898 was Vos' streven het neocalvinisme in de Verenigde Staten te introduceren voltooid.

71. Vos aan Kuyper, 9 oktober 1896. *Archief-Kuyper*.

72. Vos aan Kuyper, 11 oktober 1897. *Archief-Kuyper*.

73. P.S. Heslam, *Creating a christian worldview. Abraham Kuyper's lectures on calvinism* (Grand Rapids, 1998), pag. 62: ongelukkigwijls bracht Kuyper ook nog wijzigingen aan in de voor de zetter bestemde tekst, 'with a view to bettering the English', zoals Warfield noteerde, 'but with the effect of waning it sadly'.

74. Vos aan Kuyper, 11 oktober 1897. *Archief-Kuyper*.

75. Ch. Scribner's & Sons aan Kuyper, 17 oktober 1898. *Archief-Kuyper*.